

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 13 febr. 1896, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 60 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.

I en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling hänvisad motion, n:o 168, föreslår herr *A. Göransson*, det Riksdagen beslutar, att 60 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 må erhålla följande ändrade lydelse:

60 §.

Utaf den för vägunderhåll in natura uppskattade kostnad lemnas en tiondedel af statsmedel, hvilket bidrag utbetalas till vederbörande vägstyrelse och ingår till vägkassan.

Den af särskilda nämnden uppskattade kostnad för underhåll af all indelad väg inom distriktet skall fördelas på de enligt 7 § till vägunderhåll in natura förpligtade vägfyrkar, hvarefter o. s. v. lika med nuvarande lydelse.

Eller ock alternativt

60 §.

Utaf den för vägunderhåll in natura uppskattade kostnad lemnas en tiondedel af statsmedel, hvilket bidrag utbetalas till vederbörande

vägstyrelse för att, såvida väghållningsskyldige icke beslutat att bidraget skall ingå till vägkassan, på lämpligt sätt tillhandahållas dem, som berörda vägunderhåll bestrida.

Den af — — — — — . — — — — —

— — — — — en hvar af dem.

I det fall, att de väghållningsskyldige enligt första punkten af denna paragraf beslutat, att statsbidraget skall ingå till vägkassan, fördelas hela uppskattningskostnaden för underhåll af all indelad väg inom distriktet på de enligt 7 § till vägunderhåll in natura förpligtade vägfyrkar, hvarefter det belopp, som enligt denna fördelning på hvarje sådan fyrk belöper, såsom vägskatt påföres hvarje annan vägfyrk.

Vid omröstning beräknas röstvärdet efter hvad i 58 § derom finnes stadgadt.

Till stöd för motionen anföres: Vid nya väglagens antagande år 1891 höjde sig redan då flera röster inom Riksdagen mot de många oegentligheter, bristfälligheter och otydligheter, hvarmed nämnda lag vore behäftad, och man förutsade, att anspråk på ändringar och rättelser snart skulle komma att låta höra sig. Dessa förutsägelser hade nu äfven bekräftat sig genom de många förslag till ändringar i väglagen, som inkommit till Riksdagen. Bäst hade nog varit, om man vid lagens antagande kunnat få den mera fullständig och tydlig på en gång, men då vägfrågan allt för länge stått på dagordningen, utan att man kunnat enas om något sätt för dess lösning, var man trött vid densamma och tog hvad som kunde fås, under förhoppning att sedermera lättare kunna komplettera det som fattades. Under sådan förutsättning vågade motionären äfven framkomma med förslag till ändring i den jemförelsevis nya väglagen och trodde sig dervid hafva funnit en oegentlighet i sextionde paragrafens stadgande, att statsbidraget skulle på lämpligt sätt tillhandahållas dem, som bestrede vägunderhållet in natura, och detta af följande skäl: I den ort motionären tillhörde hade hemmansklyfning och jordstyckning försiggått till ganska stor utsträckning, hvadan en hel mängd mycket små in natura väglotts underhållare funnes, och motionären antog, att förhållandet vore likadant å flera orter i vårt land. Vid tillämpning af nyssnämnda stadgande hade det därför visat sig medföra både kostnader och besvär att få detta statsbidrag utdeladt till hvarje väghållare, hvilket ofta belöpte sig till blott några öre. Det skulle därför blifva både enklare och billigare förvaltning, om statsbidraget, i stället för att utdelas till väghållarne, öfverlemnades till vägkassan, och hela uppskattade kostnaden för underhåll af all indelad väg inom distriktet fördelades på de till vägunderhåll in

natura förpligtade vägfyrcar, hvarefter det belopp, som enligt sådan fördelning på hvarje in natura vägfyrc belöpte, såsom vägs katt påfördes hvarje annan vägfyrc.

Om ett sådant förfaringssätt icke skulle anses lämpligt för alla väghållningsdistrikt, borde det åtminstone vara tillåtet för de distrikt, som önskade detsamma, och således valfrihet medgifvas.

Enligt utskottets uppfattning bör uti en så ny lag som väglagen, hvilken ännu icke ens vunnit tillämpning i vissa delar af vårt land, ändringar icke vidtagas, utan att ett allmänt behof deraf redan gjort sig gällande. Så är emellertid, så vidt utskottet kunnat erfara, icke fallet i afseende å den bestämmelse, som afses i herr Göranssons motion. Vid sådant förhållande och då det af motionären föreslagna förfarande skulle hafva till följd, att, der särskild extra utdebitering å de väghållningsskyldige icke ifrågakomme, vägs katten blefve ökad på de vägfyrcar, som icke äro till vägunderhåll in natura förpligtade, förarlåtes utskottet hemställa,

att herr Göranssons ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd förarledda.

Stockholm den 13 februari 1896.

På lagutskottets vägnar:

E. von KRUSENSTJERNA.

Reservation

af herr Göransson: »Då jag anser en förenkling i den vidlyftiga apparat, som nu måste användas vid tillämpning af 60 § väglagen, kunna och böra ske, får jag afgifva min reservation mot utskottets utlåtande.

Mig synes det vara en onödig omväg att först uttaga vägs katt af de in natura vägunderhållsskyldige och sedan återbetala en del af dess belopp till dem i form af statsbidrag, och detta så mycket mer då den af mig föreslagna ändring i väglagen icke förnärmar någons rätt, hvilket torde visas af följande exempel.

Efter nu gällande väglag ställer det sig på följande sätt:

I ett väghållningsdistrikt A. utgör den uppskattade kostnaden för underhåll af allmän väg den tid marken är bar 30,000 kronor; i distriktet finnas 90,000 in natura vägfyrkar och 7,000 andra vägfyrkar, och samtliga utgifter för året beräknas till 8,600 kronor. Efter afdrag af statsbidraget, $\frac{1}{10}$ af 30,000 kronor, som gör 3,000 kronor, återstå 27,000 kronor att fördela på 90,000 in natura vägfyrkar, hvilket gör 30 öre per vägfyrk, som således skall påföras de 7,000 andra vägfyrkarne, hvadan summan derå blir 2,100 kronor. Då erfordras derutöfver 6,500 kronor att fördelas på distriktets samtliga 97,000 vägfyrkar, hvilket gör 6,70103 öre per vägfyrk. Beräkningen blir då:

7,000 andra vägfyrkar å	30 öre =	2,100 kronor
90,000 in natura d:o	å 6,70103 » =	6,030,93 »
7,000 andra d:o	å 6,70103 » =	469,07 »
		Summa 8,600 kronor

Efter min motion:

Hela uppskattningskostnaden 30,000 kronor, fördelad på 90,000 in natura vägfyrkar, gör 33,333 öre per vägfyrk, som således skall påföras de 7,000 andra vägfyrkar och utgör en summa af 2,333,33 kronor; då erfordras derutöfver 3,266,67 kronor att fördelas på distriktets samtliga 97,000 vägfyrkar, hvilket gör 3,3677 öre per vägfyrk.

Beräkningen blir då: 7,000 andra vägfyrkar å 33,333 öre = 2,333,33 kr.		
90,000 in natura d:o	å 3,3677 » =	3,030,93 »
7,000 andra d:o	å 3,3677 » =	235,74 »
		5,600 kr.
Tillkommer statsbidrag, som nu ingår till vägkassan		3,000 »
		Summa 8,600 kr.

Efter nu gällande väglag och enligt första förslaget häröfvan komma in natura vägunderhållsskyldige, efter afdrag af erhållet statsbidrag 3,000 kronor, att bidraga med kontant..... 3,030,93 kronor.

andra vägunderhållsskyldige med kontant 2,100 kr.					
»	»	»	»	<u>469,07</u>	2,569,07 »

Efter min motion och enligt sista förslaget häröfvan komma in natura vägunderhållsskyldige att bidraga med kontant 3,030,93 kronor.

andra d:o	»	»	»	»	2,333,33 kr.
»	»	»	»	»	<u>235,74</u> » 2,569,07 kr.

således lika stort bidrag hvilketdera förslaget än tillämpas;

Huru det komme att förhålla sig i ett väghållningsdistrikt, der in natura underhållskostnaden är jemförelsevis låg samt vägfyrktalet för de beskattningsföremål, som ej deltaga i nyssnämnda underhåll, högt, så att icke någon uttaxering af in natura vägunderhållsskyldige är behöflig, derpå vill jag också anföra exempel.

Enligt gällande väglag:

I vägunderhållningsdistriktet B., utgör uppskattningskostnaden för vägunderhållet 10,000 kronor; i distriktet äro 20,000 in natura vägfyrkar och 36,000 andra vägfyrkar och samtliga utgifter för året beräknas till 13,000 kronor. Efter afdrag af statsbidraget 1,000 kronor återstår 9,000 kronor att fördela på 20,000 in natura vägfyrkar, hvilket gör 45 öre per vägfyrk, som påföres hvarje annan vägfyrk.

Beräkningen blir då: 36,000 andra vägfyrkar å 45 öre = 16,200 kronor.
 då härifrån afdragas utgifterna 13,000 »
 uppkommer ett öfverskott af 3,200 kronor.

Enligt min motion:

Hela uppskattningskostnaden 10,000 kronor fördelas på 20,000 in natura vägfyrkar, gör 50 öre per vägfyrk;
 beräkningen blir då: 36,000 andra vägfyrkar å 50 öre = 18,000 kronor.
 statsbidrag som ingår till vägkassan 1,000 »
 19,000 kronor.
 Utgifterna lika 13,000 »
 öfverskott 6,000 kronor.

Således 2,800 kronor större öfverskott enligt sista förslaget och hvartill in natura vägunderhållsskyldige få bidraga med statsbidraget 1,000 kronor motsvarande 5 öre per vägfyrk, samt andra väghållningsskyldige

med 1,800 kronor motsvarande också 5 öre per vägfyrk, således lika tillskott från alla vägfyrcar äfven i detta fall.

Om väghållningsdistrikt skulle finnas, der förhållandena vore lika med det i distriktet B här ofvan omförmälda och om de väghållningsskyldige der icke skulle finna med sin fördel förenligt att använda öfverskottet enligt 62 § i väglagen, så hafva de ju enligt senare alternativet i min motion valfrihet att bestämma, huruvida statsbidraget skall ingå till vägkassan eller utdelas till in natura väghållarne, och det anser jag vara rätt och tillbörligt, men icke att en eller några få väghållningsskyldige på grund af väglagens ovilkorliga bestämmelse skall kunna tvinga alla de öfriga, att statsbidraget kommer att utdelas i de distrikt, der detta skulle vara högst olämpligt.

Mot utskottets skäl för afslag af min motion, »att icke något allmänt behof gjort sig gällande för ändring i det af mig antydda syfte samt att det är för tidigt att vidtaga ändringar i väglagen, då den ännu öfverallt ej börjat tillämpas», vill jag endast åberopa de förändringar, utskottet redan föreslagit i § 58 och § 63 i samma lag. Jag har därför ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till senare alternativet i min motion.»

Utskottets förslag till lag om väghållning i landsvägar.